

Таким чином, лялька-мотанка – це один із найдревніших архетипічних символів, який єднає культури і традиції, оберіг людської душі й долі, символ предків. Це ознака не історичної спорідненості культурних традицій, які розвивалися у різних регіонах, а єдності духовного, сакрального простору для всіх людей, у яких попри всі війни і роздори, якими повна людська історія, завжди було прагнення до злагоди й гармонійного життя, яке уособлює зроблена з молитвою та любов'ю лялька-мотанка.

Попри загальні риси ганчір'яні ляльки як речі рукотворні позначені виконавською майстерністю авторів, що головним чином виявляється у їхніх пропорціях, пластично-фактурній та колористичній характеристиках, є органічною часткою культури й водночас самобутній вид декоративно-прикладного мистецтва України.

Особливістю української народної ляльки є узагальнені образи-типи або моделі предмета, створені простими прийомами формування основних частин об'єму фігурок або зовнішніх ознак предмета, із використанням декількох уточнюваних деталей.

Зараз актуальним є збереження творів декоративного мистецтва, вивчення їх регіональних ознак, художнього та естетичного призначення. На щастя, інтерес до створення ляльки-мотанки у сучасних майстринь не згасає. Тому є доцільним провести подальші дослідження у напрямі поглибленого вивчення методів створення ляльки-мотанки, її використання, декорування, а також виявлення художніх та регіональних особливостей.

ЛІТЕРАТУРА

1. Герус Л. Українська народна іграшка / Л. Герус. – Львів: Інститут народознавства НАН України, 2004. – 261 с.
2. Грушевський М. Дитина у звичаях і віруваннях українського народу / М. Грушевський. – К.: Либідь, 2006. – 256 с.
3. Напиткіна Г. Українська лялька-оберіг / Г. Напиткіна. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2007. – 32с.
4. Орлова Т. Символи та образи крізь віки / Т. Орлова. // Народне мистецтво. – №1–2. – 2000. – С. 39.
5. <http://gromovytsya.sumno.com/article/narodna-lyalka-motanka-oberig-nashyh-dush/>.

УДК 748.5

Н. М. ГІЛЯЗОВА

ВІТРАЖІ ГРОМАДСЬКИХ ПРИМІЩЕНЬ ІВАНО-ФРАНКІВЩИНИ ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ

У статті розглянуто твори вітражного мистецтва Івано-Франківського регіону початку ХХІ століття у стилістичному та художньому аспектах. Проаналізовано колористичні відмінності композиційних схем.

Ключові слова: вітражі, вітражне мистецтво, засклення, формування, творення.

Н. М. ГИЛЯЗОВА

ВИТРАЖИ ОБЩЕСТВЕННЫХ ПОМЕЩЕНИЙ ИВАНО-ФРАНКОВЩИНЫ НАЧАЛА XXI ВЕКА

В статье рассмотрено произведения витражного искусства Ивано-Франковского региона начала XXI века в стилистическом и художественном аспектах. Проанализировано колористические отличия композиционных схем.

Ключевые слова: витражи, витражное искусство, формирование, создание.

**STAINED-GLASS WINDOWS OF THE PUBLIC APARTMENTS OF
IVANO-FRANKIVSCHINI OF BEGINNING OF XXI CENTURY**

In the article the examples of stained-glass windows art of Ivano-Frankivsk region of beginning of XXI century are in the stylistic and artistic aspects of their creation. Colouristic differences of composition schemes are analyzed.

Key words: *stained-glass window, stained-glass window art, glazing, formation, creation.*

З початком нового тисячоліття розвиток вітражного мистецтва в Україні, а саме на Івано-Франківщині, набирає обертів і широко входить в об'ємно-просторове середовище. Характерні стильові і композиційні вирішення залежать від інтер'єру, куди буде вписане вітражне полотно, а також від бажань замовника, які з кожним роком стають більш вибагливішими, складнішими і неординарними.

Цю проблему досліджували Р. Грималюк, В. Рагін, Г. Фар-Беккер, М. Станкевич та ін. Загалом вітражні засклення громадських споруд належать до малодосліджуваних творів українського вітражного мистецтва, тому існує потреба у глибшому висвітленні цієї теми.

Мета статті – виявити пам'ятки та з'ясувати найхарактерніші риси художнього вирішення вітражів Івано-Франківщини початку XXI століття.

На початку XXI століття вітраж набув у суспільстві актуалізації в громадських закладах. Прикладом цього можуть бути вітражі 2000 р. до ресторану «У Галини» (м. Яремче Івано-Франківської обл., автори М. Яковина, М. Сарапін, Я. Господарчук).

Твори виконані у класичній манері – гутне скло у свинцевій спайці, вставлені у масивні дерев'яні рами. Засклення першого залу видовженої по вертикалі форми. Тло вітражного полотна сформоване з цільних прямокутних модулів фактурного безбарвного скла. На стиках модулі об'єднані дрібними ромбовидними елементами червоного та зеленого кольорів. Внаслідок контрастного поєднання великих і малих форм та кольорових сполук автор посилив виразність композиції.

По периметру вітраж окантований широкою каймою, рисунок якої утворений жовтими, вохристими, зеленими смугами та червоними ромбами, що ритмічно повторюються. З обох боків облямівка додатково опоясана синіми тонкими смугами, які об'єднують вітраж та завершують композиційне рішення. Узагальнює обрамлення у верхній частині полотна декоративний овальний медальйон з сигнатурою виконавців по центру, над яким примхливо звивається стрічка білого кольору із зазначеним роком виконання. Центральна частина вітража утворена з абстрактних жовтогарячих, фіолетових та синіх смуг, об'єднаних між собою червоними ромбами. Такі сполуки кольорів є найбільшим контрастом світла і тіні з-поміж хроматичних кольорів [4, с. 30].

Манера створення композиції вітража у наступній залі є схожою до попереднього, відмінним є лише середина полотна. У цьому випадку наповнення центральної площини творить абстрактне поєднання синіх, зелених та вохристих овалів і голубих та синіх квадратних форм, які об'єднані червоними трикутниками і ромбами.

Унікальності вітражним заскленням надає контрастне поєднання кольорових сполук. Формуючи їх, автори врахували особливості дії світлового контрасту, де правильне його застосування передбачає регулювання насиченості кольорів [4, с. 48].

Аналізуючи засклення ресторану, видно, що композиції різняться між собою елементами наповнення, але мають єдину стилістичну мову виконання, а саме кольорову гаму та елементи декору. Доцільно відзначити високий рівень фахової підготовки авторів-виконавців як у теоретичних знаннях кольорознавства, так і в технічному виконанні.

Заслугує особливої уваги низка вітражів 2000 р. до Історико-меморіального музею Степана Бандери (с. Старий Угринів Калуського р-ну Івано-Франківської обл., автор М. Сарапін). Шість полотен вмонтовані в два ряди у переносні ковані обрамлення.

Композицію вітражів верхнього ряду творить портретне зображення народного ватажка Мухи, гетьмана П. Сагайдачного, митрополита П. Могили та гетьмана Б. Хмельницького. Вони інспірують до зображення репрезентативного портрета, який набув популярності в українському живописі XVII–XVIII століття [3, с. 187]. Орієнтуючись на живописні портрети вище перерахованих діячів, автор максимально наблизився до їхнього станкового зображення, стилізуючи під вітражну техніку.

Портрети на полотнах позначені лаконізмом деталей та стриманістю у зображенні емоцій. Особливої уваги автор надав трактуванню лица, виявленню характеру та вдачі. Митець добився характерного виразу обличчя за допомогою графічної, темної лінії та чіткого штриха.

Одяг постатей сформований з цільних мас скла у єдиній кольоровій гамі фіолетових, зелених та жовтих відтінків. Дрібні деталі розписані графічною лінією без світлотіньових переходів. Яскраві у тонах постаті цілісно сприймаються на тлі світлого блакитного неба, що змодельоване з великих шматків скла.

Кожна фігура розміщена у круглому медальйоні, обрамлення якого інтерпретовано у вигляді стрічки-сувою, сформованого з жовтого скла. На тлі стрічки підписано ім'я та роки життя зображуваної особи. Зовнішній край обрамлення у чотирьох кутах декорований великим стилізованим листям аканту з жовтого скла, що вдало завершує композицію вітража. Пластичні форми рослини нагадують елементи рельєфної різьби [1, с. 77].

Нижній ряд заповнили два вітражі, які розміщені під зображенням народного ватажка Мухи та гетьмана П. Сагайдачного. Тематика полотен відповідає найважливішим моментам у житті діячів. Композицію засклення, що під портретом Мухи, творить багатофігурне зображення повстанців у бою. Символічне відтворення характеризує основний момент у житті постаті ватажка Мухи.

Композиція наступного вітража відтворює захоплення запорожцями неприступної фортеці в Кафі під головуванням гетьмана П. Сагайдачного. Вітражі нижнього ряду сформовані з дрібних шматків скла синіх, блакитних, фіолетових та жовтих кольорів. Фігури розписані чіткими штрихами.

Отже, у вітражних заскленнях Історико-меморіального музею Степана Бандери за основу формування композиції автор використав український живопис XVII–XVIII століття. Вітражі, що об'єднані єдиною стилістикою, кольоровою гамою та манерою виконання, гармонійно вписалися в інтер'єр приміщення. Варто відзначити високу майстерність автора щодо індивідуальної інтерпретації, стилізації та розпису форм, що надало зразкам унікальності та неповторності.

Від початку XXI століття на Івано-Франківщині дуже розвинулися ремонтно-реставраційні роботи споруд, збудованих у кінці XIX – на поч. XX століть. Великого поширення набуло відкриття в реставрованих будівлях закладів харчування: кав'ярень, ресторанів тощо, інтер'єри яких оздоблені з урахуванням стилістики сецесії.

Яскравим прикладом вищесказаного є декорація вітражами у 2004 р. кав'ярні «Галка» (м. Івано-Франківськ). Споруда, в якій знаходиться кав'ярня, збудована на поч. XX століття, а відреставрована на початку XXI століття з дотриманням усіх стилістичних канонів, характерних для періоду модерн. Вітражі становлять невід'ємну частину інтер'єра кав'ярні. Вони створені на основі мотивів, типових для сецесійного мистецтва, і разом з ліпниною, масивними дерев'яними рамами, меблями органічно вписалися у загальний декор архітектурного середовища.

Провідним елементом композиції інтер'єру є великий вітраж віконного отвору у центральній залі кав'ярні. Центральна частина вікна заповнена зображенням квітів лілей, у яких гнучкі, довгі контури стебел з листям об'єднані у вишуканий букет. Манера зображення цілої рослини – квітка, довга хвиляста лінія стебла, листя, коріння – характерна для творчості польських вітражистів періоду сецесії [8]. Верхню частину вікна продовжує зображення однієї квітки лілей, чим завершує загальне художнє вирішення твору. Пастельні жовто-вохристі відтінки квіти зі вкрапленням червоних серединок та насичених зелених барв листя на монохронному тлі доповнює композиційно-пластичне вирішення

Дві бокові вертикальні площини вітража творять хвилясті по вертикалі лінії різної форми. Таким чином вони служать об'єднуючим та завершальним елементом декору вітражного засклення.

Засклення кав'ярні виконує декілька функцій, а саме: служить відгородженням відвідувачів від внутрішнього двору будівлі та одночасно є декоративним панно, яке є окрасою цього інтер'єру.

Додають ансамблевості декору внутрішнього архітектурно-просторового середовища споруди вітражні світильники на стелі та стінах.

Композиція світильника на стелі ввібрала в себе декоративні елементи попереднього вітражного панно. Пластична, вишукана лінія стебла та квітки лілеї огортає всю площину плафона. Відмінною рисою є кольорове забарвлення тла – воно насичено-вохристого кольору. Таке трактування фону є дещо проблемним, враховуючи високі стелі та невеликий розмір інтер'єру. Темне скло мало пропускає світло, тому не може добре освітлювати приміщення.

Протилежний ефект мають світильники на стінах. Автор використав для формування вітража напівпрозоре жовтуватого відтінку фактурне скло, яке добре пропускає світло та освітлює приміщення. Верхня та нижня частини світильника сформовані з овальних елементів, які мають символічний вигляд кавового зерна. Овали розміщені у смужці та метрично повторюються. Середня площа світильника залишилася вільною, декорована декількома скляними кульками такого ж кольору, як і тло. Видовжена по вертикалі форма та незавантажена декором композиція є позитивним моментом у формуванні вітража настінного світильника.

Ще одне вітражне засклення інтер'єру кав'ярні – це вдала імітація акваріума, яка не є органічним продовженням засклень цього приміщення. Вітраж вмонтований у прямокутну дерев'яну раму та розміщений у перестінку між окремим приміщенням кафе і сусіднім магазином.

Динамічну композицію полотна творить зображення води з підводними рослинами, які вибагливо звиваються на площині вітража. За допомогою здатності скла розсіювати світло автор досягнув імітованого мерехтіння води, що додало заскленню унікального ефекту. Зазначимо, що зображення флори є також характерним елементом європейської сецесії [7, с. 210].

У формуванні кольорової гами автор використав лиш декілька відтінків вохристого та зеленого кольорів за різним ступенем насиченості. Доречно зазначити, що композиційне та кольорове вирішення вітража у перестінку кардинально відрізняється від решти засклень інтер'єру кав'ярні, але це не завадило йому органічно вписатися в архітектурно-просторове середовище та бути доповнюючою складовою у формуванні естетичного настрою приміщення.

У підвальному приміщенні кав'ярні декоровано вітражем два псевдовікна та світильники на стелі та стінах. Вітражі у псевдовікнах створені у стилі модернового мистецтва, але вже не європейського, як попередні засклення верхнього поверху, а американського. При розробці проекту вітража за основу взято основні елементи побудови відомого вітражного панно американського майстра кінця XIX – початку XX століття Л. Тіффані «Дерево життя» [5, с. 269].

Віконний отвір кав'ярні декорований сітчастим вітражем. Прямокутні тафлі безбарвного «морозного» скла з'єднані між собою металевою спайкою. Часто в такий спосіб поділена площа стає тлом для розв'язання на ньому складнішої декоративної композиції, утвореної барвистими зображеннями [2, с. 181]. У центрі полотна – стилізоване дерево, яке доверху від тонкого стовбура розкривається гілками, створене у вигляді вишуканого орнаменту. Внизу стовбур завершується вибагливим корінням, що переплітається. Декор засклення створений за законами дзеркальної симетрії. Схема полотна вдало підтримана забарвленням, створена на основі гармонійності кольорового контрасту. Підсилює звучання червоних, жовтих, зелених, яскравих барв у відтворенні дерева безбарвне тло. Об'єднує та завершує засклення обрамлення хвилястої форми білого кольору.

Продовжується тематика американського модерну і в підвісному світильнику. Восьмигранний плафон доволі великих розмірів об'єднаний по периметру вишуканими

елементами декору, спорідненого з попередніми вітражами. Пластична смуга рослинного ритмічного орнаменту червоних, жовтих, зелених тонів, підтримана сітчастим тлом білого кольору гармонійно вписалася в інтер'єр кав'ярні та доповнила його органічне звучання.

На стінах розміщені настінні світильники, ідентичні світильникам верхнього поверху кав'ярні, а саме: видовжені по вертикалі із зображенням по краях овальних елементів, які мають символічний вигляд кавового зерна.

Аналізуючи вітражні засклення кав'ярні «Галка», можна стверджувати, що полотна, створені на основі західноєвропейського та американського стилю модерн, дещо різняться між собою способом формування композиції та використанням кольорової гами. Існують також спільні паралелі, адже стильовий напрям один – використання елементів рослинності, пластичності ліній та сітчастого безбарвного тла у формуванні композицій, що є характерним для модернових творів. Спільним також є технологічне виконання у техніці «тіффані».

Тема мистецтва модерну продовжує бути цікавою не тільки для сучасних митців, але й для їхніх замовників. Людське око, яке втомлене від жорстких прямих ліній, кутів сучасного емоційного оточення, хоче відпочити, споглядаючи живі, витончені, красиві форми сецесії.

Характерним прикладом є вітраж 2006 р. до кафе «Реприза» (м. Івано-Франківськ, автор С. Юха). Це вітражне панно виконане у техніці «тіффані». Воно видовженої по вертикалі форми вмонтоване у нішу та обладнане прихованою підсвіткою, яка працює у будь-який час робочого дня. Таким чином у приміщенні з'явилося оригінальне джерело м'якого світла.

Композицію полотна творять квіти у вигляді дзвіночків. Вони на підкреслено видовжених стеблах, з витонченим листям, згруповані в нижній частині вітража. Квіти ніби випинаються вгору, до сонячних променів на задньому плані, які символічно інтерпретовані автором. Наявність у правому нижньому куті уламків архітектурних форм надають вітражному заскленню вигляду пейзажної картини.

Такий метод розкриття сюжету підживлений яскравими барвами кольорового наповнення композиції. На хаотично поділеному тлі насиченого жовтого кольору розквітають квіти дзвіночків червоних відтінків та синьо-зеленого листя. Гармонійне контрастне співвідношення кольорової гами підсилюється за рахунок підсвітки, а темне дерев'яне обрамлення підвищує яскравість у той спосіб, що робить прилеглий колір світлішим [4, с. 83].

Кольорова гама наповнення приміщення кафе – це пастельні відтінки коричневого, світло-бежевого та вохристого забарвлення. В інтер'єрі – повна відсутність живописних творів мистецтва на стінах, окрім великих дзеркал у вишуканих рамах. Тому можна припустити, що автор використав саме таке поєднання яскравих барв та пейзажної композиції для того, щоб зробити вітражне засклення у ніші єдиною кольоровою та естетичною домінантою інтер'єру кафе «Реприза».

Ще одним зразком використання сецесійного мистецтва для оздобы інтер'єру є кафе «Бізе». Вітражами 2007 р. декоровано два однакових псевдовікна у підвальному приміщенні кафе. Вони мають видовжену по вертикалі форму та вмонтовані у масивну дерев'яну раму (м. Івано-Франківськ, майстерня Пасірських).

Це вітражне полотно зібране з безбарвного «морозяного» скла, на місцях перетину утворені невеликі ромби темно-фіолетового кольору. По периметру внутрішня площа оперезана смугою яскраво-зеленого кольору та декоративною каймою. Орнамент облямівки утворений з овалів та рослинних елементів, які об'єднані невеликими ромбами та скляними кульками, що ритмічно повторюються. Оскільки людина здатна водночас сприймати не більше семи елементів, автор досягнув композиційної цілісності обрамлення, об'єднавши окремі деталі мотиву орнаменту у рапортні одиниці візерунка [6, с. 10]. Увесь орнамент має вохристо-оранжеве забарвлення. Тло кайми темно-фіолетове. Наявність незначних елементів білого кольору доволі пом'якшує яскравість прилеглих до нього хроматичних кольорів.

На початку XXI століття митці використовують неприродне освітлення для підсиленого сприйняття кольорового скла. І завдяки цьому дизайнери вільно запроектовують і використовують вітражі в інтер'єрах. Кожний елемент інтер'єру, де задіяне штучне освітлення може бути декорований вітражем.

Яскравим зразком такого мистецтва є декоративне панно 2007 р. у ресторані готелю «НАДІЯ» (м. Івано-Франківськ, майстерня Пасірських). Приміщення ресторану зазнало значних ремонтних робіт і докорінної зміни дизайну інтер'єру. За бажанням замовника, проєктанти включили велике вітражне панно у вигляді гуцульської різьбленої тарілки в загальну концепцію інтер'єру, яке вмонтоване на фронтальній стіні ресторану. Вітраж сам по собі не просвічується, а має підсвітку із середини, і це додає колосального декоративного ефекту твору.

Основну смугу композиції творять мотиви народної гуцульської плоскої різьби, такі як «гачки», «парканці», «тарнички», «зубці». Мотивами цієї групи зазвичай декорують краї виробів [1, с. 18]. На внутрішньому краю основної смуги зображені «тарнички» півкруглої форми, які з'єднані між собою ромбовидними елементами модулів синього скла з оранжевими серединками. Півколо цього елемента підкреслює поєднання коричневого і білого скла у дужці. Вверх від півкруглих елементів композиції продовжує орнамент з «гачків» медового забарвлення. Проміжки гла між «гачками» заповнюють трикутники, так звані «зубці», зеленого кольору з білою серединою. Тло складається з прямокутних модулів білого скла.

Переходом від основної до центральної частини композиції є три смуги. У першій смужці використаний елемент різьби «сльози» перламутрових відтінків білого і рожевого, оскільки гуцульській плоскій різьбі ці елементи слугували для оздоблення похилих декоративних площ або таких, які становлять перехід від однієї частини до іншої [1, с. 32]. Другу смужку утворюють мотиви, побудовані у формі еліпса, так звані «п'явки». З'єднані елементи між собою білими скляними кульками, що нагадує декорування різьблених виробів бісером. Третю смужку творять елементи «зубців» синього і зеленого забарвлення на жовтому тлі.

Центральний сегмент полотна складається з мотивів, які мають у своїй основі коло, сполучене з квадратом, який утворений з вузьких модулів голубого скла. По краю композиція оперезана широкою облямівкою. Вдале використання мотивів «гачки» коричневого кольору на блідо-жовтому тлі надає вітражному полотну завершеної композиції у вигляді восьмигранної зірки.

Композиційне вирішення вітражного полотна – унікальна імітація різьбленої тарілки з використанням інкрустації перламутром і оздоблення бісером. Автор вдало сформував мотиви гуцульської плоскої різьби у композиції вітража з урахуванням усіх канонів.

Наступним зразком цього періоду є вітражні засклення 2007 р. сходового маршу у приміщенні «Райфайзен банк Аваль» (м. Івано-Франківськ, автор С. Юха).

Структура композиції полотен розроблена автором так, що малюнок переходить з одного вікна на інше у дзеркальному відображенні. Формування полотна доволі площинне, її творить сітчастий вітраж з безбарвного рельєфного скла, який по периметру опоясаний широкою смугою яскраво-жовтого скла. Нижня частина полотна першого поверху заповнена хаотично розміщеними квадратами різних величин насичених відтінків синього та голубого скла. Можна припустити, що, поєднавши блакитну та жовту барви у формуванні колористики вітража, автор хотів символічно відобразити символ української держави – його прапор.

Слід зазначити, що безбарвне тло вітражів надає приміщенню сходового маршу багато світла, чим виконує своє функціональне призначення. А яскраві елементи композиції доповнюють інтер'єр кольоровим звучанням. Темна лінія спайки виконує функцію темної графічної лінії, що підкреслює декоративність і площинність у вітражних полотнах.

Аналізуючи засклення банку, можна припустити, що вітражна композиція є надто простою для інтер'єру банку, оскільки вишукані автентичні перила сходів, великі сецесійні віконні отвори потребували би складнішого та характернішого для інтер'єру періоду модерн композиційного формування полотна.

Отже, досліджуючи низку вітражних засклень в громадських спорудах початку ХХІ століття Івано-Франківщини, можна стверджувати, що у полотнах сучасних майстрів вітражної справи проглядаються тенденції сецесійних мотивів, які переплелися з традиціями і канонами народного мистецтва, що надає полотнам індивідуальності та неповторної художньої особливості.

ЛІТЕРАТУРА

1. Будзан А. Ф. Різьба по дереву в західних областях України / А. Ф. Будзан. – К.: Академія Наук УРСР, 1960. – 105 с.
2. Грималюк Р. Вітражі Львова / Р. Грималюк. – Львів, 2004. – 235 с.
3. Жолтовський П. М. Український живопис XVII–XVIII століття / П. М. Жолтовський. – К.: Наукова думка, 1978. – 328 с.
4. Печенюк Т. Кольорознавство / Т. Печенюк. – Л.: Грані-Т, 2009. – 191 с.
5. Рагин В. Искусство витража. От истоков к современности / В. Рагин, М. Хиггикс. – М.: Белый город, 2004. – 288 с.
6. Станкевич М. Є. Декоративність – категорія мистецтвознавства / М. Є. Станкевич // Мистецтвознавство. – 2005. – № 5. – С. 9-18.
7. Фар-Беккер Г. Искусство модерна: [пер. с нем. А. Жукова и др.]. – М.: АСТ, 2004. – 428 с.
8. Czapczynka D. Swiecki witraze w Krakowie / D. Czapczynka. – Kraków, 1987. – 163 s.

УДК 745.52 (477)

I. С. ТЕСЛЮК

**ПРИРОДНИЧА ТЕМАТИКА В ОЗДОБИ УКРАЇНСЬКОГО
ВИБІЙЧАНОГО ТЕКСТИЛЮ**

У статті розглянуто специфіку творення візерунків на природничу тематику для вітчизняних вибійчаних тканин у контексті культурологічних процесів другої половини ХХ ст. Охарактеризовано яскраві індивідуальні манери у створенні квітково-рослинних візерунків та виявлено основні тенденції: звернення до естетики натурстилю і фольклоризму.

Ключові слова: квіткові мотиви, натурстиль, вибійчані тканини, орнамент.

И. С. ТЕСЛЮК

**ЕСТЕСТВЕННАЯ ТЕМАТИКА В УКРАШЕНИИ УКРАИНСКОГО
НАБОЙНОГО ТЕКСТИЛЯ**

В статье рассмотрено специфику создания узоров на естественную тематику для отечественных набойных тканей в контексте культурологических процессов второй половины ХХ в. Охарактеризовано яркие индивидуальные манеры создания цветочно-растительных узоров и найдено главные тенденции: обращение к эстетике натурстиля и фольклоризма.

Ключевые слова: цветочные мотивы, натурстиль, набойные ткани, орнамент.

I. S. TESLIUK

**NATURAL THEMES IN THE UKRAINIAN PRINTED
TEXTILE DECORATION**

The specificity of creating the patterns with natural themes for the domestic printed fabrics are considered in the context of the culturological processes of the second half of the XX s. The impressive individual manners in the invention of the flower and vegetable patterns are characterized in the article and the main tendencies are found out: approaching to the aesthetics of naturstyle and folklore.

Key words: flower motives, naturstyle, printed fabrics, pattern.